

UNITÁRIUS ÉRTESESÍTŐ

Unitárius Egyház — Budapesti Unitárius Egyházközség — Unitárius
Missióház Hivatalos Lapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V., Koháry-utca 4.
Telefon: Aut. 174—24
A kéziratok minden hónap 10-ig,
illetve 20-ig küldendők be

Megjelenik kéthetenként
Előfizetési ára egy évre 4 P.
Előfizetési díjak az Unitárius Egyház-
község (Budapest) címére küldendők.
Postacsekkszám 30.400

Főszerkesztő: **BARABÁS ISTVÁN** ♦ Felelős szerkesztő: **IVÁN LÁSZLÓ**

128—1932. szám.

Meghívó.

A budapesti unitárius egyházközség 1932 március 20-án, vasárnap
délután 5 órakor tartja a Templomban

évi rendes közgyűlését,

melyre egyházközségünk minden kepefizető tagját szeretettel meg-
hívjuk.

Budapest, 1932 március 7.

Dr. Kozma Jenő s. k.
gondnok.

Józan Miklós s. k.
lelkész-elnök

Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jegyzőkönyvhitelesítők
kiküldése. 3. Elnökileg elintézett és folyó ügyek. 4. Lelkész-elnök
évi jelentése. 5. 1931. évi folyó és alapítványi számadás. 6. 1932.
évi költségvetés revíziója. 7. Kebli Tanács által átútalt ügyek. 8. U. P.
levele. 9. Tisztújítás: a) gondnokok; b) jegyző; c) pénztáros válasz-
tása. 10. Kebli-Tanács $\frac{1}{3}$ -a kilép — új választás. 11. Időközben
érkező ügyek. 12. Indítványok (írásban előre).

NB. Szavazati jogát csak az gyakorolhatja, aki a múlt évről egyházi
adóval nincs hátrálékban!

A türelmetlenek.

Gondterhelt arcok. Panaszos ajkak. Könnyes szemek. Sóhajok. Álmatlan éjszakák. Mosolytalan mindennapok. Ideges ingerlékenységek. Türelmetlen összezördülések.

Száz ember közül nyolcvan egész bizonyosan így morzsolódik a gondok között. Künn süthet a nap, millió virággal érkezhetik a tavasz, kis ártatlan emberbimbók játszhatják a maguk pajkos gyerekjátékát, nincs örvendező arc, mosolygó szem, nyugalmas lélek, aki élvezze és gyönyörködje benne.

Ború az életen, ború a hétköznapokon, csakúgy, mint ünnepeken. Jaj, a házbér! Jaj, a mindennapi kenyér! Jaj, a cipő, ruha! Jaj, a gyermekek tandíja. Jaj, az elhelyezkedés. Jaj, a türelmetlen hitelezők. Jaj, a betegség, orvos, patika! Minden jaj! Minden, minden! A ma, a holnap, a holnapután . . .

Félelmekben telnek a napok és a hosszú, kínos éjszakák. Nincs alvás, nincs nyugalom. Forognak az agyban a gondolatok folyton folyvást és minden gondolat után súlyos kérdőjeleket rak a lehetőségek kétségbeejtően összezsugorodott határa. Mi lesz? Hogy lesz? Meddig bírjuk?

És mindenki tetézi a maga nyomorúságát, kétségbeesését az önkínzás ötven százalékos terhével. Romlanak az idegek, fogy a türelem, kopik az ellenállóképesség, kúszálódnak a szálak megnemértéssel, másra nem gondolással. A bánatban nyilvánul mindig a legtöbb emberi önzés. A gond, a bánat csak önmagával foglalatoskodik, nem ér rá másokkal törődni. Pedig, ha ráérne . . . mennyivel jobb és könnyebb volna a teher . . .

Az egyetlen mód a tovább küzdésre, mindent kibírásra; kikapcsolni gondot, bánatot, félelmeket. Kemény lelkitornával önmagára erőszakolni a meggyőződést: Én nem vagyok fontos a világban! Nem vagyok fontos a mindenségben, a világ folyásában. Én nem vagyok centrum, aki körül minden forog. Elmosódó pont vagyok a tengersokaságban. Nem fontos a gondom, a bánatom, az aggodalmam. Senkinek sem fontos, következésképpen nekem se legyen fontos.

Hogy mi lesz? Mit hoz a jövő? . . . Ugy se tudja senki. Kár rontani jövőtől való félelemmel az idegeket, a napokat és éjszakákat. Kár bajjal tetézni a bajt. Kár beleveszteni testünk és lelkünk egészségét az akaratunkon, tudásunkon és képességünkön teljesen kívül álló jövő rémképeinek idézgetésébe.

Nem véletlen odalökése a sors szeszélyének, hanem a mai helyzet rettenetes kitermelése az a lelkiállapot, amelyben egy fiatal leány eldobta magát az életet, mert ellopták a nehezen gyűjtött pénzén vásárolt télikabátját . . . Megdöbbenő, hogy itt tartunk már türelmetlenségben, csökkent ellenállóképességben! . . . Semmit sem bírunk elviselni? Kevesebbre tartjuk az életet egy télikabátnál!

Szomorú türelmetlenség! Rettenetes kórtünet! Úgy terjed, mint a járvány. A felnőttektől elkapott türelmetlenségi kór természetesen az ifjúságban kaszálja legtöbb áldozatát. A diák, aki rossz bizonyítványáért megöli magát, a szerelmes leány vagy fiatal ember, aki csalódásért vagy akadályért inkább az életet dobja el, semhogy megpróbálja a küzdelmet, legyőzze magában az indulatot; a szerencsétlen munkanélküli, akinek talán a holnap már megoldást hozna, de nincs türelme, hogy megvárja a holnapot! . . .

Terjed a szomorú kór. Mindenkit egyaránt terhel a felelősség érte, rossz példaadásért, megnemértésért, mások iránt tanusított közönyért, egyéni türelmetlenségért.

Pedig türelem az egyetlen orvossága a súlyos kórnak. Semmi más nem segít.

Pogány Elza.

* * *

Unitárius Testvérem! Gondolj erdélyi véreidre és hitrokonaidra!

Iván László dr. két előadása.

A Brassai Sámuel Ifjúsági Egyesület rendezésében kéthetenként megtartott vitaesték keretében hallottuk dr. Iván László hitoktató-lelkészünk két előadását. Ezek a vitaestek elsősorban az egyetemi ifjúság szellemi útjainak egyengetését szolgálták, de más érdeklődők is szívesen látott vendégek voltak.

Dr. Iván László első előadásában tulajdonképpen előkészítette hallgatóit második előadásának megértésére. Első előadásában két fogalom meghatározást adott: mi az immanencia és mi a transzcendencia? Természetesen kiegészítette előadását e két fogalomkörbe tartozó filozófiai irányok mesteri magyarázatával. A második előadásában a Kinyilatkoztatás, Istennek megismerése, a predesztináció és szabadakarát kérdéseivel foglalkozott. A kinyilatkoztatás kérdésének fejtegetésénél szembeállította a metafizikai gondolkodást a vallásos hittel és megállapította, hogy bármennyire is adva vannak

a metafizikai formulák mindenki számára, azért még nem elegendők a vallásos lélek szükségleteinek kielégítésére. Az Isten megismerésének tárgyalásánál rámutatott arra, hogy az új kor szellemi irányzata nem hogy nem váltotta be a probléma megoldásával kapcsolatban hozzáfűzött reményeket, de egyenesen akadálya volt az igazi Istenkép kialakításának, mert Isten helyett bálványokat állított az emberiség elé s ezek közül is a legnagyobbat: az Ént próbálta úgy beállítani, mint abszolútumot, amelyre felfüggesztik az egész világmindenséget. Majd foglalkozott az eljövendő kor spirituális istenfogalmával, amely egészen más, mint az eddigi. Érdekesen beszélt a misztikus lelkek különös tehetségéről vagy inkább adományáról: az Isten lényének megtapasztalásáról. A predestináció tárgyalásánál szembeállította a kálvini ú. n. „*praedestinicio ambigua*“-t az általunk vallott predestinációval.

Helyszűke miatt, sajnos, nem térhetek ki az érdekes témák bővebb ismertetésére, csak megjegyzem, hogy akik hallották ezt a két előadást, sokat tanulhattak belőle.

A megtartott két előadásnak anyaga egy készülő nagyobb műnek csak első része, míg a második résznek fejezetei: 1. Jézus, 2. az ember, ezután várnak előadásra.

Reméljük, hogy ezeket is nemsokára élvezhetjük olyan helyen, ahol az érdeklődés általánosabb és a kimondott szó messzehangzóbb lesz... A hivatalos egyház pedig érezze kötelességének e munka megjelentetését, hogy ezzel saját irodalmunkat egy értékes szellemi termékkel gazdagítsuk, s hogy híveink és barátaink közül minél többen lehessenek részesei az olvasás nyomán támadt lelki gyönyörűségnek.

Szabó István.

Özv. Borbély Lajosné
szül. Becsky Rozália

Józan Miklós püspöki vikárius atyánkfiát és családját súlyos veszteség érte édesanyjának, özv. *Borbély* Lajosnének folyó évi február hó 27-én történt elhunytával. A 85 éves tisztos matrónát budapesti egyházközségünkben is általános tisztelet övezte. Életének utolsó éveit Tordán töltötte, ahová örök nyugalomra haza kívánkozott.

Temetése február 29-én volt az unitárius egyház szertartásai szerint az ótordai temetőben. Halálát fia, menyé, három unokája, a Becsky és Dézsi családok gyászolják. Hűséges szolgálóleánya volt az Úrnak s Istentől megáldott hosszú szép életében az Úr Jézus evangéliumát élte hittel, reménységgel. Legyen álma csendes, pihenése édes!

Az árván maradt gyászoló szivekre szálljon a jó Isten atyai vigasztalása!

A közgyűlés.

Amint az Értesítő mai számában másik helyen olvasható, a budapesti unitárius egyházközség évi közgyűlése *március 20-án este 5 órakor lesz a Koháry-u. templomban*. A közgyűlés a tárgysorozatán a tisztújításon kívül igen fontos kérdések szerepelnek.

Híveink és olvasóink szives figyelmébe ajánljuk a közgyűlésen való megjelenést. A közgyűlés órája nem éppen megfelelő, de akik szívükön viselik az egyház érdekeit, bizonyára meghozzák az áldozatot s megjelenésükkel és érdeklődésükkel külsőleg is bizonyoságot tesznek egyház- és vallásszeretetükről. Megemlítjük, hogy az E. K. Tanács által jóváhagyott ügyrend értelmében a közgyűlés csak akkor határozatképes, ha a szavazatra jogosult tagok a presbyterek számának legalább $\frac{2}{3}$ arányában vannak jelen. A presbyterek száma 42, tehát legalább 28 közgyűlési tag jelenléte kívánatos.

A közgyűlésen azonban szavazati jogukat csak azok a hívek gyakorolhatják, akik egyházi adójukat a *megelőző 1931. évre befizették, vagy a közgyűlésig befizetik*.

Akik az 1931. évre még hátrálékosok, de szavazati jogukkal élni akarnak, a *közgyűlés napján*, március 20-án délután 5 óráig kiegyenlíthetik tartozásukat.

Hóvirág . . .

Kikelet csengője . . . Tavasz-Tündér még az álmódó rétek alatt, az alvó föld alatt szánkázik fehér bundában, de bundája szélén kikandikál fehér zsebkendőcskéje, amellyel nekünk integet . . . felénk lobogtatja, vagy hidegtől könnyes szemeit törülgeti vele . . . Halványzöldszélű hóvirág-zsebkendő . . .

Fagyos föld szívéből csókolta fel fényajkával gyöngéden az első napsugár . . . Hóvirág . . . Hitvirág . . .

Akkor nyílik, amikor a virágok még nem mernek élni . . . amikor nehéz sors virágnak lenni, akkor bontogatja fehér fejét . . . amikor az erős, izmos, nagy színes virágok rémülten rejtőznek még . . . amikor a Halál az úr a föld felett . . . akkor lép fel bátran, ragyogva a földre, mint vértanú a vérpadra, a leggyöngébb a virágok között — a hóvirág . . . a leggyöngébb, mégis a legbátrabb, legerősebb . . .
Hitvirág.

Szép arca egy kicsit elsápad, elfehérül, amikor felnyíló szemébe, lelkébe borzong ez a mi hideg-rideg világunk . . . a siralmasan virágtalan, szívtelenül merev, jeges föld . . . a halál völgye . . . de aztán megerősíti magát, halvány csengettyű ajka beszélni kezd sugárzó fehérsége hangján . . . mint egy Túlvilágról érkezett izenet, fehér zengő szóval téríti vissza a Hit Mennyországa felé, a Kétségbeesés Poklába tévedt szívünket . . . Erős emberek, engem a gyenge virágot nézzetek . . . a halál öléből nyílt fel az életem . . .

Hóvirág . . . mint a Láthatatlan Lélek lehellete, aki nemcsak a felhők felett, hanem a föld alatt is Úr . . . mint a Jóság Lelkének fehér lehellete sugalmazza, énekli, hirdeti: Emberek ne féljete . . . nincs örök halál . . . él mindenütt a Szeretet . . . elindult már földetekre a Szabadítás . . . én az Isten első, tavaszi lélekzete vagyok . . . szomorú emberek higgyete . . .

Isten áldjon meg szép, fehér hóvirág . . . nyílik már szívünkben a párod, a hívő Hitvirág . . . Boldogan lélezkzik fel lelkünk, mert látnak szemeink . . . hisszük, hiszünk, hinni tud életünk, mert megjöttél égi izenet . . . Kikelet csengettyűje . . . szép, fehér hóvirág . . .

Biró Lajos
unitárius lelkész.

Iszlám Hittan.

Írta: **Durics Husszein Hilmi Effendi** budai mufti.

A Budapesten most szervezkedő iszlám egyház lelkésze egy magyarnyelvű ismertető füzetet bocsátott ki, amely egyúttal hittan is. Erre a hittanra a bevezetés tájékoztatása szerint azért is szükség van, „mert egyre több magyar állampolgár hívője van az Iszlámnak és az ő gyermekeik eddig nélkülözték ezt a tankönyvet.”

A hittanból a főhittételek közül ide jegyezzük az 1. és 3. tételt. Az 1. tétel: „Hiszek Istenben: a világ Teremtőjében, az Egyetlenben, az Egyszemélyűben, az Élőben, Örökkévalóban, kinek alakja nincsen, de mindenhol van, aki mindent tud, mindent hall, mindent lát, aki

mindenható, minden változékonyságtól, hibától, tévedéstől és fogyatékoságtól mentes.“

A hittan szerint: „Az *egyellen*‘ szó úgy értendő, hogy nincsen két vagy több Isten, Istennek társa nincsen, a több Isten fogalmát nem ismerjük el; az *Egyszemelyű*‘ szó jelentése az, hogy az Isten személye egy és nem kettő, három vagy több személy — ezzel nem ismerjük el a szentháromságot sem, amelyben a bráminok és a *keresztények* hisznek.“

Érdekes a hittan 3. tétele: Hiszek Isten kinyilatkoztatásában: a Szent Írásban, amelyet az Isten küldöttei (pejgámberok) átvettek és akiknek sorát megnyitja a négy nagy „pejgámber“ (próféta): 1. *Musza* (Mózes), 2. *Davud* (Dávid), akinek könyve a „Zebur“, 3. *Iszá Jézus*, akinek könyve az „Indzil“ (Evangélium), 4. *Muhammed*, akinek nevéhez mindig hozzá kell tenni: „alejhiszelám“ (Isten kegyeltje) és akinek könyve a „Korán“.

A Hittan többi része a moszlim kötelességeit ismerteti önmagával és embertársaival szemben. A másvallású ember sírjánál való imádkozás a tiltott dolgok közé tartozik. A Hittan szerint az Iszlám tanait mintegy 400 millió ember követi.

A Hittan Kókai Lajos kiadása. Ára 1.20 pengő.

HIVATALOS ÓRÁK : 1. Lelkészi iroda — hétköznapokon délelőtt 10—1, délután 4—5. Vasárnap délután 12—1.

2. Egyházközségi iroda — hétköznapokon délelőtt 9—1, délután 3—5. Vasárnap délelőtt 10—1.

3. Pénztári órák — hétköznapokon délelőtt 9—1. Vasárnap délelőtt 9—1.

Keresztelés, esketés, temetés egy nappal előbb bejelentendő a hivatalos órák alatt a lelkészi irodában, V., Koháry-utca 4.

Halottaink. Dr. *Vajda Zoltán* ügyvéd, 48 éves, február 23-án, *Réthy Ferenc* hajózási főfelügyelő 72 éves, február 24-én, *Benedek Rezső* építész, 63 éves, február 24-én és *Szederjesi Sándorné*, 51 éves, március 5-én a jobb hazába költöztek. Nyugodjanak békével!

A húsvéti ünnepekben úrvacsoraosztás :

- a) Koháry-u. templomban 1. és 2. napján d. e. 11 órakor;
- b) a Rákos-u. templomban 1. és 2. napján d. e. 10 órakor;
- c) Pesterzsébeten az Erzsébet-u. állami iskolában 1. napján d. u. 4 órakor;
- d) a Máv. Északi Főműhelynél 1. napján d. u. 4 órakor;
- e) Debrecenben 2. napján d. e. 10 órakor lesz.

Nagypénteken az ősi passio éneklésével egybekapcsolt istentisztelet a Rákos-utcai templomban délelőtt fél 10, a Koháry-utcai templomban 11 óra 15 perckor kezdődik.

A Brassai S. U. I. E. márciusi ünnepélye. Az Ifjúság a márciusi ünnepélyét a Rákos-utcai templomban tartja 15-én, este 6 órakor. Az ünnepi beszédet dr. Csiky Gábor lelkész mondja. A műsor keretében Sz. Tompa Márton szaval. Magi Antal Kacsóh Pongráctól Rákóczi megtérését énekli és az Ifjúság Vegyeskara is közreműködik.

A kolozsvári unitárius kollégium Értesítője az 1930—31. isk. évről most érkezett hozzánk. Az egész Értesítő 53 oldal, felerészben az új urak nyelvén, felerészben magyar nyelven. A 7. osztályban 197 tanuló volt, akik közül 1 német és 1 zsidó nemzetiségű. A többi magyar. A tanárok létszáma 10. Óraadó tanároké 10, akik között 5 román anyanyelvű. A 197 tanuló közül sikerrel vizsgázott 152 tanuló. A konviktus a tanulóknak 453.325 L. kedvezményt nyújtott. Az újabb keletű alapítványok közül legmagasabb összeggel az *Zsakó István* kúriai bíró és neje *Székely Teréz* emlékére gyermekeik által tett 100.000 L.-es alapítvány.

Az Értesítőt némelyek havonta egyszer akarták megjelentetni. A presbitérium március 7-én tartott ülésén a havonta kétszeri megjelenés mellett döntött s a régi állapotot tartotta meg.

Istentiszteletek sorrendje március hó második felében.

H o l	Melyik napon	Melyik órában	Szolgálatot végzi
A) Templomokban :			
V., Koháry-utca 4	márc. 25., 28.	d. e. 11	<i>Barabás István</i>
V., Koháry-utca 4	márc. 20., 27.	d. e. 11	<i>Józan Miklós</i>
IX., Rákos-utca 3	márc. 25., 27.	d. e. 10	<i>dr. Csiky Gábor</i>
IX., Rákos-utca 3	márc. 20., 28.	d. e. 10	<i>Ferencz József</i>
B) Körzetekben :			
X., MÁV Északi Főműhely	márc. 27.	d. u. 4	{ <i>Nagy Sándor</i> <i>Ferencz József</i>
C) Pestkörnyéken :			
Kispest—Wekerletelep II. sz. iskola	márc. 20.	d. u. 4	<i>Ferencz József</i>
Pesterzsébet, Erzsébet-úti elemi iskolában	márc. 28.	d. u. 4	<i>Barabás István</i>
Pestszentlőrinc, Kultúrház	márc. 27.	d. e. 11	<i>Nagy Sándor</i>
Debrecenben :			
Hatvan-u. 24	márc. 28.	d. e. 10	<i>dr. Csiky Gábor</i>